

[Tholstrup.]

for den på andre måder, bl. a. gennem de store milliontilskud, som statsbanerne modtager, men som — for igen at holde os til den Thorkil Kristensenske teori — betyder større udgift end fordel. Samtidig udnyttes dette trafikmonopol groft gennem takstpolitikken og på anden måde. Jeg nævnte i fjor, hvorledes man forbinder en turist-rutes koncession med benyttelse af færgerne, hvor man ikke tillader, at en turistvognmand kører sine passagerer til Gedser og lader en anden bil afhente passagererne i Grossenbrode for at køre dem videre for at spare overførslen af turistbilen og måske derved nedsætte nyttetiden af køretøjerne. Nej, ifølge koncessionen skal bilerne med over, så statsbanerne kan få den indtægt og samtidig styrke sig selv i konkurrencen med de private, som er tvunget til at benytte statsbanernes færger. Vi så det nylig, da dette monopol var ved at blive brudt på Store-Bælt, hvor man på forskellig måde chikanerede den private rute. Men man kan sandelig også se, hvordan monopolet benyttes i Københavns nærtrafik, som utvivlsomt er en af de bedste forretninger for statsbanerne. Her tages billetpriser, som private rutebiler nemt kan konkurrere med, men ikke må. Indtil der foreligger et klart regnskab, som siger, at denne del af statsbanerne kun sundt hviler i sig selv med tilstrækkelig fortjeneste til afskrivninger og rimelige henlæggelser, vil jeg påstå, at her tages grove overpriser for billetterne.

Dette er en tyngende udgift ikke alene for beboerne udenfor byens kerne, men også for byens beboere, når de skal i skoven om søndagen, altså en udnyttelse af monopolet, som hemmer folk i at bo i sunde og frie omgivelser og i på en billig måde at komme ud og nyde den friske luft og naturen i fritiden.

Jeg kan nævne mælkeмоноpolet. Ved sidste behandling blev det påvist, at det var en urigtig opfattelse, når man mente, at der var sket en billigørende ændring fra før mælkeмоноpolets tid, da mælken blev fordyret med 100 pct. fra stalddør til forbruger, til nu, hvor fordyrelsen kun var 50 pct. Den er stadig 100 pct. Man er ikke mere sikker på, at mælken er billigere for befolkningen nu end under frie forhold, end at man ikke tør frigive mælkeimporten

fra landet til København. Mælkeмоноpolet er til for dem, der sidder med det. En enkelt indehaver på et af de mindste engrosmejerier tjente således, som tidligere nævnt her, 1 mill. kr. på 7 år udover sin normale fortjeneste. Der er altså nok at tage fat på for et næringsfrihedsråd.

Der kan være grund til at nævne kartoffelmelsмоноpolet, som den højtærede handelsminister ikke finder anledning til at ophæve ved at give indførslen af sagamel fri.

§ 1 i lovforslaget om næringsfrihedsrådet tilsigter både at skaffe forbrugerne billigere varer og at skabe gode produktionsvilkår. Der vil nok være nogle, der mener, at disse to interesser er i modstrid med hinanden; men det behøver de jo ikke at være, og her kan jeg igen henvise til den frie konkurrence som den bedste måde at sikre disse to ting på, nemlig ved at bidrage til at gøre afstanden mellem producentens pris og forbrugerprisen til den mindst mulige. Det er enhver god købmands opgave. Den gode købmand, det er ham, der køber dyrt og sælger billigt — som f. eks. den smørgrosserer, der ved at give en øre mere for kiloet af smør, end f. eks. andelssmørsalgsorganisationerne var i stand til at betale, fik varerne at handle med. Var han så i stand til på en mere smidig måde at få varen frem på butikkens disk en øre billigere end konkurrenterne, havde han sikkerhed for at få en god, stor, blomstrende forretning.

Men vi har snart ikke flere private smør-eksportører, som kan sørge for, at varerne kommer frem i den bedst mulige tilstand og på den hurtigste måde. Her ser vi et salgsmonopol, som efterhånden har vokset sig stort og stærkt og næsten er ubrydeligt, til skade for samtlige producenter af smør, som i dag må nøjes med en lavere pris end den, der kunne opnås under frie konkurrencevilkår, hvor man utvivlsomt ville tage reklamen og andre moderne metoder i sin tjeneste. Medens prisen for de fleste andre fødevarer, såsom kød og flæsk, fisk og grønsager, er steget 3—4 gange siden før krigen, er smørprisen kun steget ca. 2½ gang. Der er for mig ingen tvivl om, at smørret kunne indtage sin naturlige plads med samme prisforhold som før krigen, hvis man opgav den stædige fastholden ved monopolet og